

ዳኞች፡-ብርሃኑ አመነው

በእውቀት በላይ

እንዳሻው አዳነ

ሃይሉ ነጋሽ

እትመት አሰፋ

አመልካች፡- አቶ ተክሌ ፈረጃ ጋዲሳ ጠበቃ ሳሙኤል ኤፍሬም ቀረቡ

ተጠሪ፡- የኢ/ያ ገ/ ገ/ ባለስልጣን የመርካቶ ቁ.1መካከለኛ ግብር ከፋዮች ቅርንጫፍ ዕ/ቤት አልቀረቡም

መዝገቡን መርምረን ተከታዩን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የንግድ ሥራ ግብር ክፍያን በሚመለከት የአሁን አመልካች ለአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ያቀረቡትን ጥያቄ የሚመለከት ነው።አመልካች ለግብር ይግባኝ ሰሚው ጉባኤ ያቀረቡት ቅሬታ ይዘት በአዲስ ከተማ ክፍለ ከተማ በመጋዘን ማክራየት ንግድ ስራ ላይ የተሰማሩ መሆኑን፤በ2006 ዓ/ም ግብር ዘመን ገቢውን በመዝገብ በመያዝ እና በማሳወቅ የሂሳብ መዝገብ አቅርቦ እያለ ሳያጣራ ከግብር/ ታክስ አወሳሰን ስርአት ውጪ ከተያዙብህ ያነሰ አመታዊ ሽያጭ ነው ያሳየኸው በሚል ብቻ ውድቅ በማድረግ የወሰነበትን የቀን ገቢ ግምቱን ሳይገልፅልኝ ታክሱን በግምት በወሰንኩት ልትክፍል ይገባል በማለት ወስኗል ። ገቢየን የማሰበስበው በተጠሪ በታወቀና ራሱ አዙ ባስገዛኝ በሂሳብ መመዝገብያ ማሽን ሆኖ ባለበት እንዲሁም መብራት ሲጠፋ እና በተለያዩ ምክንያት የማይሰራ ቢሆን እንኳን ለተጠሪ በማሳወቅ ራሱ በፈቀደልኝና ባወቀው ደረሰኝ የሰበሰቡትን ገቢየን መዝገብ በመያዝ አሳውቁ እያለሁ ይህን ሁሉ እወነታ በማለፍ ድርጅቱን በግንባር አይቶ የገመተበትን ጊዜ ሳይገልፅ የወሰነው ከአወሳሰን ስርአት ውጭ ነው ። በሌላ በኩል የቀን ገቢያቸው ብር 1,000 (አንድ ሺህ ብር) መሆኑ አምነው ፈርመዋል በማለት የገለጸው እኔ በወቅቱ በቦታው አልነበርኩም የነበረው ልጄ አስፈራርተውና ተቆጥተው ያስፈረሙት መሆኑ ገልጾልኛል ። ስለሆነም የምስራብት መጋዘን እጅግ በጣም

አነስተኛ በመሆኑ ጉባኤው በአካል የሥራ እንቅስቃሴውን ተመልክቶ የተሰጠው ውሳኔ ተገቢ አለመሆኑን ጠቅሰው ተጠሪው አላግባብ የጠየቃቸውን ክፍያ ጉባኤው ውድቅ እንዲያደርግላቸው ዳኝነት መጠየቃቸውን የሚያሳይ ነው።

ተጠሪው ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤው በሰጠው መልስ የአመልካች ለ2006 ዓ/ም የግብር ዘመን ያቀረቡትን የሂሳብ መዝገብ መርካቶ መሃል ካላቸው መጋዘን ማከራየት ስራ ጋር ሲነፃፀር በጣም ዝቅተኛና ሊቀራረብ የማይችል ከመሆኑም በላይ ግብር ከፋይ እራሳቸው ከሰጡት የቀን ገቢ መረጃ እንኳን በጣም የራቀ መረጃ ስላቀረቡ ተጠሪ በህግ መሰረት እና ባለው መረጃ መሰረት በማድረግ መወሰኑ ተገቢ ነው ። የአመልካች መጋዘን ያለበት የስራ ቦታ ከፍተኛ የገበያ ቦታ መሃል መርካቶ ኬኔዲ ህንፃ አጠገብ ሰፊ እቃ የማስቀመጥ አገልግሎት ፈላጊና ተጠቃሚ ያለበት ላይ በመሆኑ የቦታው ስፋትም 65 ካ.ሜ.የሆነ ትንሽ ሱቅ ተከይተው የሚሰሩ ባለሱቆች ሱቆቻቸውን ለማሳያ ብቻ እየተገለገሉ እቃዎቻቸውን በማስቀመጥ የሚጠቀሙበት ነው እራሳቸው ጥቅምት 25 ቀን 2007 ዓ/ም ለቀን ገቢ ገማቾች በሰጡት መረጃ ላይ በቀን 1,000 (አንድ ሺህ ብር) አገኛለሁ ያሉትን በመውሰድ ቢታይ እንኳን የአመት ሽያጭ ብር 365,000 (ሶስት መቶ ስልሳ አምስት ሺህ ብር) ነው። ምንም ገቢ አላገኘሁም ቢሉ እንኳን ያመኑዋቸው አራት ወራት ቢሰላ የሚመጣው ብር 120,000 (አንድ መቶ ሃያ ሺህ ሆኖ ሳለ ባቀረቡት ሂሳብ መዝገብ ላይ አገኘሁ ያሉት ሽያጭ ብር 89,100 (ሰማንያ ዘጠኝ ሺህ አንድ መቶ) ሲሆን በዚህም በቀን 244.11(ሁለት መቶ አርባ አራት ብር ከአስራ አንድ ሳንቲም) በመሆኑ የአመልካች የሂሳብ መዝገብ እምነት ስላጣንበት ውድቅ አድርገዋል ። የቀን ገቢ ግምቱ የተከናወነው በድብቅ ሳይሆን ገማቾች ኮሚቴ ድርጅታቸው ድረስ በመሄድ ይግባኝ ባይ በሰጡት መረጃ መሰረት በማድረግ የንግድ ቤቱ አያያዝና የመጋዘኑ ስፋት፣እቃ የመያዝ አቅም ና የአካባቢውን ሁኔታ በዚህ ተግባር የተሰማሩ ብዙ ነጋዴዎች ውሱን መሆናቸው በማየጥ አመልካች በሰጡት በቀን ብር 1,000 (አንድ ሺህ ብር) ላይ የተወሰነ በመጨመር ብር 1,400 (አንድ ሺህ አራት መቶ ብር) በማድረግ የተገመተ መሆኑን በመጥቀስ አቤቱታቸው ውድቅ ሊደረግ ይገባል በማለት ተከራክሯል።

የግብር ይግባኝ ሰሚው ጉባኤ ጉዳዩን ከመረመረ በኋላ አመልካች ከቀን ገቢ ግምት ግማሽ በታች በሆነ መልኩ በሂሳብ መዝገብ ያቀረቡትና ያሳወቁት ገቢ በበቂ እና አሳማኝ ምክንያቶች የተደገፈ ሆኖ ስላላገኘነው መልስ ሰጪ በ2006 ዓ/ም ግብር ዘመን የቀን ገቢ ግምት ብር 1,400 (አንድ ሺህ አራት መቶ) ብር በመያዝ ግብርና ታክስ የወሰነበት አግባብ የሚነቀፍ አይደለም በማለት አፅንቶታል። አመልካች በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ያቀረቡ ቢሆንም ይግባኝ ሰሚው ፍ/ቤት ግራቀኙን አከራክሮ ውሳኔውን አጽንቶታል።በመቀጠል አመልካች ለአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ

ችሎት ቅሬታ ያቀረቡ ቢሆንም መሰረታዊ የሕግ ስህተት አልተፈጸመም በማለት አቤቱታቸው ውድቅ ተደርጓል። የሰበር አቤቱታው የቀረበው ይህን ውሳኔ በመቃወም ነው።

የአመልካች የሰበር አቤቱታ መሠረታዊ ይዘትም፡-አመልካች የ2005 ዓ/ም የግብር ዘመን በተመሳሳይ ባለራሁት የሂሳብ መዝገብ በባለሞያ ሂሳብ መዝገብ ተሰርቶ የቀረበውን ይህንን በህግ በተጣለበት ግዴታ ሳይመረምር የ2006 ዓ/ም የግብር ዘመን በተመለከተ በባለሞያ ሂሳብ መዝገብ ተሰርቶ የቀረበውን ተጠሪው መስሪያ ቤት በሂሳብ መዝገብ የቀረበውን አመታዊ ሽያጭ ክቀን ገቢ ግምት ያነሰ ነው፤ በሚል ምክንያት አልተቀበለም ብሎ በቀን ገቢ ግምት መወሰኑ ከአዋጁ ቁጥር 286/94 አንቀጽ 69 እና ከ64 ጀምሮ ካሉት ድንጋጌዎች የወጣ በሆነ ሁኔታ በራሱ ግምት እንድክፍል መወሰኑ ያለአግባብ ነው። በመሆኑም ለግብር ይግባኝ ሰሚው ጉባኤ ያቀረብኩት አቤቱታ ውድቅ መደረጉ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ስለሆነ ሊታረም ይገባል የሚል ነው። የሰበር አቤቱታው ተመርምሮ በዚህ ችሎት መታየት ያለበት ሆኖ ስለተገኘ ለተጠሪ ጥሪ ተደርጎለት ግራ ቀኝ በጽሑፍ ተከራክረዋል።

የጉዳዩ አመጣጥ በአጭሩ ከላይ የተገለጸው ነው ። ይህ ችሎትም የግራ ቀኝን ክርክር ለሰበር አቤቱታው መሃሻ ከሆነው ውሳኔ እና ለጉዳዩ አግባብነት ካላቸው ህጎች ጋር በማገናዘብ መርምሮታል ። በዚህ ችሎት ምላሽ ማግኘት የሚገባው ነጥብም ተጠሪው ባቀረበው ግምት መሰረት አመልካች እንዲክፍሉ የተወሰነው የግብር መጠን በአግባቡ ነው ? ወይስ አይደለም? የሚለው ጭብጥ ሆኖ አግኝተነዋል ። የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/94 አንቀጽ 69 ግብር ከፋዩ የሂሳብ መዝገብ እና ሰነድ ካልያዘ ወይም በማናቸውም ምክንያት የሂሳብ መዝገቡን እና ሰነዱን የግብር አስገቢው ባለስልጣን ያልተቀበለው እንደሆነ ወይም ግብር ከፋዩ በሕጉ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ገቢውን ያላስታወቀ እንደሆነ ግብር አስገቢው ባለስልጣን የግብርን ልክ በግምት ሊወስን እንደሚችል ይደነግጋል። በተያዘው ጉዳይ ተጠሪ በአመልካች ላይ የቀን ገቢ ግምትን መሠረት የግብር ማስታወቂያ የሰጣቸው አመልካች የ2006 ዓ/ም የግብር ዘመን በተመለከተ በባለሞያ ሂሳብ መዝገብ ተሰርቶ የቀረበ ቢሆንም ተጠሪው መስሪያ ቤት በሂሳብ መዝገብ የቀረበውን አመታዊ ሽያጭ ክቀን ገቢ ግምት ያነሰ ነው በሚል ምክንያት አልተቀበላቸውም። አመልካች ከዚህ በፊት ራሳቸው ባሳወቁት የቀን ገቢ ግምት ብር1,000 (አንድ ሺህ ብር) ነው በማለት የገለጹ ሲሆን በሂሳብ መዝገባቸው ያሳወቁት አመታዊ ገቢ ብር 89,100 (ሰማንያ ዘጠኝ ሺህ አንድ መቶ) መሆኑን በዚሁ መሰረትም በዚህም በቀን 244.11(ሁለት መቶ አርባ አራት ብር ከአስራ አንድ ሳንቲም) በመሆኑ ፣ አመልካች የአመት ገቢያቸው ከማግኘት በታች ያሳወቁ በመሆናቸው ተረጋግጦ ያቀረቡት የሂሳብ መዝገብ ውድቅ የተደረገ መሆኑን ከክርክሩ ሂደት መገንዘብ ይቻላል።

አመልካች ሂሳብ መዝገብ ነበረኝ በባለሞያም አሰርቼ ያቀረብኩት ትክክለኛ ገቢዬ ነው በማለት የሚከራከሩ ቢሆንም አመልካች ከሚሰሩበት መጋዘን ስፋት እንዲሁም መጋዘኑ ለአቃ ማከማቻነት በጣም አስፈላጊ በሆነ ቦታ ላይ በመሆኑ ያቀረቡት የቀን ገቢ እምነት የማይጣልበት ስለመሆኑ ፍሬ ነገርን የማጣራት እና ማስረጃን የመመዘን ሥልጣን ባለው የግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤው ተረጋግጧል ። በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 80/3/ሀ እና በአዋጅ ቁጥር 286/94 አንቀጽ 112 መሰረት ለዚህ የሰበር ሰሚ ችሎት የተሰጠው ስልጣን መሠረታዊ የሕግ ስሕተትን የማረም ሥልጣን እንጂ ፍሬነገርን የማጣራት እና ማስረጃን የመመዘን ሥልጣን የለውም ። ስለሆነም በአመልካች ላይ የተጣለው የግብር መጠን በሕገ መሰረት መሆኑን ፍሬነገርን የማጣራት እና ማስረጃን የመመዘን ሥልጣን ባለው የግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ እና በየደረጃው ባሉ ፍ/ቤቶች የተረጋገጠ በመሆኑ አመልካች ለዚህ ችሎት ያቀቡት አቤቱታ ተገቢ ሆኖ አላገኘነውም ። በመሆኑም ተከታዩን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሳ ኔ

1. በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ በመ.ቁጥር 033/08 ግንቦት 26 ቀን 2008 ዓ/ም ተሰጥቶ በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት በመ.ቁጥር 25576 ሃምሌ 27 ቀን 2008 ዓ/ም እንዲሁም በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመ.ቁጥር 25816 መስከረም 10 ቀን 2009 ዓ/ም በትዕዛዝ የጸናው ውሳኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 348/1 መሠረት ጸንቷል።
2. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር የወጣውን ወጪ እና ኪሳራ ግራ ቀኝ የየራሳቸውን ይቻሉ።

መዝገቡ ተዘግቷል ወደ መ/ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ውል